

Tórbjörn Jacobsen í miðnáttarrøðu á Eystanstevnu:

Sjálvt Várhalla hava teir roytt niður av himni

– Nú ganga teir fram á rað, teir vísu menn, ið ætla sær at loysa hitt relativa fyrbrigðið, sum kreppa er. Búmerkini eru mong, sjálvt Várhalla hava teir roytt niður av himni at brúka sum skjoldur, fyri at tekkjast flestum. Ein rokkskipari segði einaferð: »Tú kanst leggja alt arbeiði í Hansara hendur, men treyðugt eigur tú at biðja hann gera tað fyri teg. Harrin kemur ikki upp í koyggjuna til tín, um tú ert lagstur í hana av leti«, segði Tórbjörn Jacobsen millum annað í miðnáttarrøðu síni á Eystanstevnunni um vikuskiftið

Ja, í stríði var norðmaður treystur, og í frið helt hann ítrótt og spæl!

Gott fundarfólk, stevnugestir avstaðis og hiðani. Mær er givin tann lutur at bordreiða fyri tykkum nakrar hugleiðingar, nú Skálafjarðarstevnan er hálvgingin. Við slíkt høvi fara tey flestu í hugans heimi spákandi aftur í tíðina, serliga í hesum tíðum, tá ið hvørki lærður ella ólærður, vísur ella minni vísur, hava hitt minsta áhíð um, hvussu framtíðin hjá hesi – upp í rasshaft komnu – tjóð fer at háttu sær.

Hetjur millum stevnurnar

Tær ystu stevnurnar í lívdini av skallabeininum munnu vera frá tíðarharvinum, tá ið tú sjálvur var teiningur (tað er teenagari). Hetta var tíðin, tá ið amerikánarar herjaðu í Vietnam og sovjetiskir stríðsvognar sorðaðu sær veg inn í tjekkoslovakisku høvuðsborgina Prag. Tey flestu minnst myndirnar frá Saigon, tá ið ein hertýrla frá flotadeildunum tók amerikanska umboðsmannin av takinum á ambassaduni, sum tá var seinasti bletturin, ið teir høvdu eftir at seta seg á og myndin úr Prag av heimsspekisstudentinum Jan Palach, ið kolaðist upp á Vaclavtorginum í vónloysi og mótmælendi ringu lagnuni móðurlandi hansara hevði verið fyri.

Ájú, menn bardust – eisini í Føroyum. Bardagarnir og gransorðingar, ið kompenseraðu fyri fleiri kóboyfilmir innanveggja í Glyvra Bio, vóru høvuðsattraktiónin hjá okkum ungu á stevnunum. Fimastu

Tórbjörn Jacobsen – legði ikki fingrarnar ímillum í miðnáttarrøðu síni á Eystanstevnu leygarkvöldið, ið snúði seg um minni, stöðuna í dag og annað. Mynd: Hilmur Jan Hansen

gladiatorarnir, ið jarðløgdu flestu meðborgarar, vórðu hetjurnar fram til stevnuna árið eftir.

Reyðdæmda myndin fór sína sigursgongd

Men tíðirnar broyttust og ungdomsbyltingin fór sum

ein vallafløtubrandur um allan heim, og studentarnir sótu fram við Seine-árbakkanum og kanska í onkrum kjallarakliva í Havnini og orðskifti um tankarnar hjá Marx, Engels, Sartre, Camillo Cienfuegos og reyðdæmda myndin av

Che Guevara fór sína sigursgongd um allan heim.

Rógvin legðist og friðarmerkin klíndu vit á tapetið og ryggin á kúbumpiljakunum, meðan guitar- og munnhørpunotarnir kjálkaðust upp móti ræddunum

til »The times they are a'changing« og »Where have all the flowers gone«.

Ein av yrkjarunum, ið flotaði upp í kjalarslóðini frá 68-árunum, yrkti um eitt leygarkvöld í býnum, sum eins væl kundi verið smíðað um eina av stevnunum, vit minnst frá tí tíðini:

Gongubreytaþrátt
Stíletthættir
Fnisar
Roykur av bensini
og luktilsi
Dreingir við blue-jeans
beinum
Matstovur
Við einum dýrum
kaffimunni.
Rópan í gotuni,
baptistar,
frelsunarherurin
ella fullir menn.
Motorsyklundur,
skínandi skinnjakkar,
spískir skógvar,
frisyrir.
Onkur blóðir
onkur duttur av
aftan fyri pylsvoggin
Teir syngja
»Dominique«
ella
»Hey Jude«.
Tað er ungdomur,
villur, óreinar,
lívs glaður.
Komandi læknar,
arbeiðsmenn,
prestar.
Og onkur verður
løgmaður

Farið er um lembingartíð og fleiri hundrað fýringar ganga ringir av búkilsku, nú val er í hondum. Annar hvør maður vil verða lögmaður. Byltingarnar fyri 25 árum síðani vóru ein logiskur konsekvensur av menningini, ið frammanundan var gingin. Bládypið lá millum lívið og hitt etableraða systemið.

Men loyst varð upp fyri nógvum, tað gjørdist víðari til veggja og tað styttest millum fólkið og generalarnar, tosað varð um ymsi mörk, men nú tykist stígur vera komin í.

Reystar girðingar

Ongantið hava girðingar verið reystari enn tað sama, og fólk ið er áskoðari til ein leik, sum fáur skilir. Gjógvin dýpt og viðkast og uppreistarir liggja kanska tættari, enn vit varmast, í hvussu er nógv nærri enn stjórnarmenn okkara varmast. Hetta eru reguler maktmenniskju, sum piða hvønn mann inn á beinið fyri at sveima á tindunum í evstu døgum.

Politikkur er vorðin tað, sum Machiavelli kallaði ein rationell makteknologi. Menniskjaviðið hevur loyst seg frá menniskjanum, frá persónligu royndunum, persónligu samvitskuni og persónligu ábyrgdini. Tað ræður um at setta sær sjálvum, vísið-

irnar eru ongar og skilið er hareftir.

Móðurlandið ella deyðin

Onkustaðni, helst flestustaðni, liva teir eftir filosofiini *Patria u muerte*, móðurlandið ella deyðin. Hertýskist lívsvísdómurin at vera hin øvugt, dólugin er trákkaði felagsnevvarin. Vit ræðast lokomotivini, men á fjørðinum í dag hava ungdomar víst okkum, at best vandu og treystastu framherjarnir ikki bara vinna, men hartil draga teir ferðina upp á sjálvt tí aftasta. Generalarnir, ið sótu á bríkini, hava ongantið vunnið í kríggi.

Gævi, at hesir ungdomar, ið tamba hvønn vødda og hvørja spong, draga hendan ítróttarandan við sær inn í gerandisdagin, tá ið teirra tíð kemur at taka hetta landið. Tá tveita tit av tykkum skommuna sum forfedrarnir hava reivað tykkum í, men havið fyri eyga orðini hjá Mikkjali á Ryggi: »Ja, í stríði var norðmaður treystur, og í frið helt hann ítrótt og spæl.«

Hvørt til sína tíð í góðum samliði.

Roytt Várhalla niður av himni

Nú ganga teir fram á rað, teir vísu menn, ið ætla sær at loysa hitt relativa fyrbrigðið, sum kreppa er. Búmerkini eru mong, sjálvt Várhalla hava teir roytt niður av himni at brúka sum skjoldur, fyri at tekkjast flestum. Ein rokkskipari segði einaferð: »Tú kanst leggja alt arbeiði í Hansara hendur, men treyðugt eigur tú at biðja hann gera tað fyri teg. Harrin kemur ikki upp í koyggjuna til tín, um tú ert lagstur í hana av leti«.

Kátt lær høvur av fullum maga. Ovátíð og vælferðin í marglætisárunum veingja-skerti anda og mentan. Felagsskapurin viknaði, menn gingu í einingi, men nú rakna stelkar úr moldum, sum ikki hava verið eyðsæddir áður. Kreppan er ferðamaður og er ikki bert av tí ónda. Tað tykist, sum liggur hon í vælskipaðari ringrás. Takið verður at fáa hana at liggja høgligast fyri, soleiðis at hon ger minst skaða allastaðni.

Vit gjørdur helst ongar fyrireikingar

Robert Falcon Scott doyði í ísoyðni av ov vánaligum fyrireikingum. Vit gjørdur helst ongar fyrireikingar, trúðu upp á fyrbrigðini hepn og óhepn, góvu okkum sjálvur upp til skutils og tí liggja vit, sum vit hava reitt.

Tá ið norðmenninir komu aftur av Antarktis, sum teir fyrstu, ið náðu fram, spurdu tíðindamenn Róald Amundsen, um hann hevði